

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 322/04-9

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 27. októbra 2004 predbežne prerokoval sťažnosť spoločnosti HZ PKF, spol. s r. o., so sídlom P., zastúpenej advokátkou JUDr. V. T., Advokátska kancelária, P., pre namietané porušenie jej základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 4 Obdo 12/03-261 z 26. mája 2004 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť spoločnosti HZ PKF, spol. s r. o., o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 9. septembra 2004 doručená sťažnosť spoločnosti HZ PKF, spol. s r. o., so sídlom P. (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej advokátkou JUDr. V. T., Advokátska kancelária, P., pre namietané porušenie jej základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší

súd“) č. k. 4 Obdo 12/03-261 z 26. mája 2004 (ďalej len „uznesenie z 26. mája 2004“ alebo „napadnuté rozhodnutie“).

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že uznesením z 26. mája 2004 odmietol najvyšší súd dovolanie sťažovateľky proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne (ďalej len „krajský súd“) č. k. 16 Cob 144/02-232 z 11. júna 2003, ktorým bol potvrdený rozsudok Okresného súdu Prievidza (ďalej len „okresný súd“) č. k. 14 Cb 35/01-196 z 19. augusta 2002 zaväzujúci sťažovateľku zaplatiť istinu 349 800 Sk s prísl. z titulu vydania bezdôvodného obohatenia plnením prevzatým z neplatnej zmluvy.

Sťažovateľka podala dovolanie, v ktorom namietala, že v konaní na krajskom súde došlo k vade podľa § 237 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), pretože sa jej ako účastníčke konania odňala možnosť konať pred súdom. Predmetná vada v konaní spočívala podľa nej v tom, že sa ako účastníčka konania nemala možnosť vyjadriť k dôvodu, ktorý krajský súd označil v rámci svojho odôvodnenia za dôvod neplatnosti zmluvy, a taktiež poukázala na skutočnosť, že žalobca v predmetnom konaní takýto dôvod v prvostupňovom ani odvolacom konaní neuviedol.

Kým krajský súd videl dôvod neplatnosti zmluvy v jej rozpore s dobrými mravmi, pričom výslovne konštatoval, že inak bola predmetná zmluva uzavretá platne, predchádzajúce rozhodnutia vydané v predmetnej veci vychádzali z neplatnosti zmluvy z dôvodu jej uzavretia s osobou, ktorá na to nebola oprávnená (likvidátorom po zániku jeho oprávnenia za likvidovaný subjekt konať). Rozpor s dobrými mravmi ako dôvod neplatnosti zmluvy bol po prvýkrát uvedený v rozhodnutí krajského súdu, ku ktorému sa už sťažovateľka nemala možnosť vyjadriť.

Skutkovo svoje tvrdenia sťažovateľka oprela o obsah súdneho spisu a právne o ustanovenie § 237 písm. f) OSP a tiež o rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 5 Cdo 93/2000 z 25. októbra 2000.

Zo súdneho spisu okresného súdu sp. zn. 14 Cb 35/01 vyplýva, že od podania návrhu vo veci 17. októbra 1994, ktorým sa žalobca pôvodne na Krajskom súde v Banskej Bystrici

domáhal vydania neoprávneného majetkového prospechu, bol v konaní ako ďalší dôvod neplatnosti zmluvy žalobcom tvrdný len nedostatok súhlasu zakladateľa s uzavretím zmluvy likvidátorom, iné argumenty prezentované na preukázanie neplatnosti zmluvy sa týkali už len rôznych právnych dôvodov (posúdení) zániku oprávnenia likvidátora za likvidovaný subjekt konať, ako je i vyššie uvedené.

Tvrdenie dôvodu neplatnosti zmluvy podľa § 39 Občianskeho zákonníka pre jej rozpor s dobrými mravmi zo súdneho spisu nevyplýva. Okrem už uvádzaných dôvodov sa podľa sťažovateľky v spise nachádzajú „iba zmienky“ o rozpore konania likvidátora so zásadami poctivého podnikania, o uzavretí zmluvy za nápadne nevýhodných podmienok, o absolútnej nevýhodnosti predmetnej zmluvy, o skutočnosti, že zmluva bola uzavretá konateľom Ing. Š. K. (likvidátorom), o tom, že likvidátor podpísal zmluvu sám so sebou, o skutočnosti, že v predmetnej veci jedna osoba konala na oboch stranách, o nevýhodnosti zmluvy a napokon aj o prepojení likvidátora so žalovanou spoločnosťou (t. j. sťažovateľkou), v ktorej bol spoločníkom aj konateľom, z čoho vyplýva, že uzavrel predmetnú zmluvu sám so sebou pre vlastné ciele a pre svoj majetkový prospech.

Podľa sťažovateľky ani jeden z namietaných dôvodov nebol uvádzaný ako konanie v rozpore s dobrými mravmi a takýto rozpor z nich ani nemožno podľa jej názoru vyvodiť. Zmluva bola podľa nej uzavretá ako obchodný záväzkový vzťah, ktorý sa riadi Obchodným zákonníkom, jej účastníci konali spôsobom v obchodných vzťahoch bežným a všeobecne akceptovaným, čo ani odvolací súd žiadnym vecným argumentom nepoprel. Naopak, výslovne zmluvu posúdil ako inak platnú, nebyť personálneho prepojenia osoby likvidátora so spoločnosťou žalovaného, ktoré považoval za „tak závažné, že spôsobuje neplatnosť zmluvy, pretože sa prieči dobrým mravom“. Takéto stanovisko nie je podľa názoru sťažovateľky možné právne akceptovať ani vo všeobecnosti, pretože akékoľvek personálne prepojenie účastníkov záväzkových vzťahov samo osebe nie je v rozpore s dobrými mravmi, tým menej v konkrétnom prípade, keď k nemu muselo dôjsť v záujme rešpektovania platného rozhodnutia kompetentného orgánu miestnej správy (mestského zastupiteľstva). Iný dôvod, pre ktorý by mala byť zmluva v rozpore s dobrými mravmi,

z rozhodnutia krajského súdu nevyplýva. Napriek tejto argumentácii najvyšší súd dovolanie sťažovateľky odmietol s odôvodnením, že neboli splnené podmienky jeho prípustnosti.

Sťažovateľka tvrdí, že najvyšší súd uznesením z 26. mája 2004 porušil jej základné právo podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, pretože ním odmietol jej dovolanie, ktoré bolo podané včas, na príslušnom súde a podľa nej z prípustného dovolacieho dôvodu. Plnenie prevzaté na základe zmluvy o skladovaní a archivácii písomností z 19. novembra 1993 prevzala ako plnenie z platného právneho úkonu a v žiadnom z konaní, ktoré predchádzali napadnutému rozhodnutiu najvyššieho súdu, nebol preukázaný opak. Na dosiahnutie uznania platnosti uvedenej zmluvy vyčerpala všetky riadne opravné aj iné prostriedky.

Napadnuté rozhodnutie najvyššieho súdu sťažovateľka prevzala 9. júla 2004, právoplatnosť nadobudlo 23. augusta 2004, svoju sťažnosť podala faxom 9. septembra 2004 (následne ju doplnila písomne so všetkými označenými prílohami), čím je splnená podmienka včasnosti podania sťažnosti.

Na základe vyššie uvedených skutočností sťažovateľka ústavnému súdu navrhla, aby nálezom rozhodol, že najvyšší súd uznesením z 26. mája 2004 porušil jej právo na súdnu a inú právnu ochranu zaručené v čl. 46 ods. 1 ústavy, aby zrušil uznesenie z 26. mája 2004 a vrátil vec najvyššiemu súdu na ďalšie konanie a aby odložil vykonateľnosť rozsudku okresného súdu sp. zn. 14 Cb 35/01 z 19. augusta 2002 v spojení s rozsudkom krajského súdu č. k. 16 Cob 144/02-232 z 11. júna 2003.

II.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie

konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

Ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistil, že jej predmetom je namietané porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy uznesením najvyššieho súdu z 26. mája 2004, ktorým bolo odmietnuté dovolanie sťažovateľky proti rozsudku krajského súdu č. k. 16 Cob 144/02-232 z 11. júna 2003, ktorým bol potvrdený rozsudok okresného súdu sp. zn. 14 Cb 35/01 z 19. augusta 2002 zaväzujúci sťažovateľku zaplatiť istinu 349 800 Sk s prísl. z titulu vydania bezdôvodného obohatenia plnením prevzatým z neplatnej zmluvy.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy sa môže každý domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa judikatúry ústavného súdu právo na súdnu ochranu zaručuje každému právo na prístup k súdu, ako aj konkrétne procesné garancie v konaní pred ním (I. ÚS 26/94). Práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ústavy sa možno domáhať v medziach a za podmienok ustanovených vykonávacími zákonmi (II. ÚS 1/95).

Podľa svojej konštantnej judikatúry ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa vymedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať rozhodnutie všeobecného súdu v prípade, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu

základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (mutatis mutandis I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02).

Uznesením najvyššieho súdu z 26. mája 2004 bolo dovolanie sťažovateľky ako neprípustné podľa § 243b ods. 4 v spojení s ustanovením § 218 písm. c) OSP odmietnuté, čím jej podľa nej bola odopretá možnosť preskúmania rozhodnutí vydaných prvostupňovým a odvolacím súdom, ktoré sú podľa nej nesprávne.

Ako vyplýva z odôvodnenia uznesenia z 26. mája 2004 najvyšší súd pri rozhodovaní o dovolaní sťažovateľky preskúmal procesné podmienky podľa § 236 a nasl. OSP a po zistení, že v predmetnej veci krajský súd rozhodoval rozsudkom, ktorým potvrdil rozsudok okresného súdu, pričom nevyslovil prípustnosť dovolania, dospel k záveru, že v danom prípade nie je splnený žiadny z dôvodov prípustnosti dovolania uvedený v § 238 ods. 1 až 3 OSP. V rámci odôvodnenia svojho rozhodnutia sa najvyšší súd zaoberal aj s námietkou sťažovateľky, že postupom krajského súdu sa jej odňala možnosť konať pred súdom, t. j. že toto konanie trpelo vadou podľa § 237 ods. 1 písm. f) OSP, pretože sa nemala možnosť vyjadriť ku skutočnostiam, na základe ktorých odvolací súd posúdil zmluvu, na základe ktorej sa mala sťažovateľka bezdôvodne obohatiť, ako neplatnú.

Podľa zistenia ústavného súdu s touto argumentáciou sťažovateľky sa najvyšší súd vysporiadal v odôvodnení napadnutého rozhodnutia nasledovne: *„Odňatím možnosti konať pred súdom sa rozumie postup súdu, ktorým bola účastníkovi znemožnená realizácia procesných práv, ktoré mu Občiansky súdny poriadok priznáva. Ide pritom o znemožnenie konkrétnych procesných práv, ktoré by inak účastník pred súdom mohol uplatniť a z ktorých bol v dôsledku nesprávneho postupu súdu vylúčený. Skutočnosti, na základe ktorých konštatoval odvolací súd neplatnosť zmluvy, boli v priebehu konania namietané a žalovaný k nim nezaujal žiadne stanovisko. Postupom odvolacieho súdu, ktorý posúdil neplatnosť*

zmluvy na základe iných skutkových okolností, ku ktorým žalovaný mal možnosť sa vyjadriť, mu nebola odňatá možnosť konať pred súdom.“

Po oboznámení sa s obsahom uznesenia z 26. mája 2004 dospel ústavný súd k záveru, že najvyšší súd svoje rozhodnutie náležite odôvodnil. V rámci odôvodnenia svojho rozhodnutia najvyšší súd uviedol skutkové zistenia, o ktoré oprel svoje rozhodnutie, akými úvahami sa spravoval pri svojom rozhodovaní, ako aj ustanovenia príslušných právnych predpisov, podľa ktorých zistený skutkový stav posúdil.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti sťažovateľky podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde dospel k záveru, že z predloženej sťažnosti ani z k nej pripojeného napadnutého rozhodnutia najvyššieho súdu nevyplýva nič, čo by svedčilo o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti záverov vyvođených krajským súdom, a teda o porušení práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy.

Z vyššie uvedených dôvodov ústavný súd podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol sťažnosť sťažovateľky ako zjavne neopodstatnenú.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 27. októbra 2004